



**КАРАР № 7**

Ташчишмә авылы

"08" июль 2025 ел

**«Татарстан Республикасы Этнә муниципаль районы Өжем авыл жирлегендә 2025-2029 елларга кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасын кабул итү турында»**

Татарстан Республикасы Этнә муниципаль районы Өжем авыл жирлеге территориясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү һәм кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары тарафыннан эшмәкәрлек эшчәнлеген алып бару өчен уңай икътисадый мөхит формалаштыру максатларында, 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 14 статьясы 3 өлеше, 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» Федераль закон, 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Этнә муниципаль районы Өжем авыл жирлеге Уставы нигезендә, карар бирәм:

1. Татарстан Республикасы Этнә муниципаль районы Өжем авыл жирлегендә 2025-2029 елларга кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасын эшләргә, Этнә муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе белән килештерергә һәм 1 нче кушымта нигезендә расларга.
2. Өжем авыл жирлеге территориясендә 2025-2029 елларда кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерүне тәэмин итү өчен чаралар планын 2 нче кушымта нигезендә расларга.
3. Татарстан Республикасы Этнә муниципаль районы Өжем авыл жирлеге башкарма комитетының 2019 елның 30 декабрендәге 14 номерлы «Татарстан Республикасы Этнә муниципаль районы Өжем авыл жирлегендә 2020-2024 елларга кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасын кабул итү турында» карарын үз көчен югалткан дип танырга.
4. Өлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында» (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы «Этнә муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында урнаштырырга.
5. Өлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Өжем авыл жирлеге башлыгы



Валиев А.Т.

Татарстан Республикасы Өтнө  
муниципаль районы Өжем  
авыл жирлеге башкарма  
комитетының 2025 елның 8  
июлендөге 7 номерлы карарына  
1 нче кушымта

**2025-2029 елларга Өжем авыл жирлегендө  
кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү  
Программасы**

## **2025-2029 елларга Өҗем авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасының паспорты**

2025-2029 елларга Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Өҗем авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасы

**Программаның исеме:** | «2025-2029 елларга Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Өҗем авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасы»

**Программаның заказчысы:** | Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Өҗем авыл җирлеге башкарма комитеты

**Программаны эшләүчеләр:** | Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Өҗем авыл җирлеге башкарма комитеты

**Программаның нигезе:** | 1. 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон;

2. 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» Федераль закон;

3. 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» Татарстан Республикасы Законы;

4. Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Өҗем авыл җирлеге Уставы

**Программаның максатлары:** | - Өтнә муниципаль районы Өҗем авыл җирлегендә кече бизнесны үстерү өчен оптималь шартлар тудыру;

- икътисади күтәрелеш һәм халыкны эш белән тәэмин итү проблемаларын кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү хисабына хәл итү

**Программаның бурычлары:** | - Өтнә муниципаль районы Өҗем авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү инфраструктурасын үстерү;

- Кече һәм урта бизнестан барлык дәрәжәдәге бюджетларга салым керемнәрен арттыру;

- Кече һәм урта эшмәкәрлекнең инвестицион активлыгын арттыру;

- Җир мөнәсәбәтләрен камилләштерү һәм җир базарын үстерү;

- Минималь хезмәт хақы дәрәжәсен минималь куллану бюджетының кыйммәт бәясеннән түбәнрәк булмавын тәэмин итү;

- Бизнес-Хакимият-Җәмгыять коммуникацияләр системасын үстерү;

- Халыкның эшсез өлешен поселокның халыкны эш белән тәэмин итү өлкәсендәге балансланган икътисади сәясәттен исәпкә алып, кече бизнес өлкәсенә җәлеп итү өчен өстәмә стимуллар тудыру;

- Кече бизнес өлкәсендә эшләүчеләрне социаль яклау белән тәэмин итү;

- Халыкның яшәү шартларын яхшыртуда кече бизнес ролен арттыру.

**Финанслау күләме һәм чыганаclarы** | Финанслауның гомуми күләме 4000 сум  
тәшкит итә, шул исәптән еллар буенча:

2025 ел - 0 сум

2026 ел - 1000 сум

2027 ел - 1000 сум

2028 ел - 1000 сум

2029 ел - 1000 сум

Программаны финанслау Өтнә районы Өжем авыл җирлегенә бюджетны акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла:

- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын үстерүгә юнәлдерелгән бюджеттан тыш чыганаclar акчалары (конкрет суммалар күрсәтелмичә, мөмкин булган акча чыганагы буларак фаразлана)

#### **Программа бүлекләре:**

1. Өтнә муниципаль районы Өжем авыл җирлегендә кече эшмәкәрлек торышын анализлау.
2. Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү проблемалары һәм аларны программа методлары белән хәл итү кирәклеген нигезләү.
3. Программаның көтелгән социаль-иқтисади нәтижәләгән бәяләү.
4. Эшмәкәрлек эшчәнлегенә өстенлекле төрләре.
5. Программаның төп чаралары эшләнгән юнәлешләр.
6. Программаны гамәлгә ашыру механизмы.
7. 2025-2029 елларга Өтнә муниципаль районы Өжем авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасының төп чаралары.

#### **1. Өтнә муниципаль районы Өжем авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлек торышын анализлау**

Базар хужалыгы системасы шартларында кече һәм урта эшмәкәрлекнең аерым ролен түбәндәге факторлар билгели:

- мәстәкыйль рәвештә үз иминлеген һәм тормыш дәрәжәсен тәэмин итүче һәм гражданлык җәмгыятенә төп тотрыклы сәси кече булган урта сыйныф өлешен арттыру;
- кече һәм урта эшмәкәрлек секторында яңа эш урыннары булдыру, эшсезлек дәрәжәсен һәм җәмгыяттә социаль киеренкелекне киметү өчен зур потенциал булу;
- халыкның төп массасының иқтимагый психологиясен һәм тормыш ориентирларын үзгәртү;
- кече һәм урта эшмәкәрлекнең җитештерү структурасын тиз үзгәртү, оператив рәвештә яңа технологияләр һәм фәнни эшләнмәләр булдыру һәм куллану сәләте.

Шуңа бәйле рәвештә Өтнә муниципаль районы Өжем авыл җирлегендә кече эшмәкәрлекне үстерү программасын эшләү һәм тормышка ашыру зарурлыгы туа.

Өлегә Программа 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында», 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» Федераль законнар, 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә эшләнгән.

#### **2. Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү проблемалары һәм аларны программа методлары белән хәл итү кирәклеген нигезләү**

Хәзерге вакытта Өтнә муниципаль районы Өжем авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлек шактый ныклы позицияләргә биләсә дә, бер төркем проблемалар һаман хәл ителмәгән килеш кала.

Авылда кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары эшчәнлеген үстерүне тоткарлый торган факторлар булып торалар:

- инвестиция ресурсларына керү мөмкинлегенң авырлыгы, кредит ресурсларының авыр алынуы фонында үз финанс чараларының җитәрлек булмавы;
- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының гамәлдәге законнардагы үзгәрешләр турында мәгълүматның җитәрлек булмавы, административ киртәләр һәм эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашырганда хакимият органнарының ачык регламентлары булмавы.

Эшмәкәрлек эшчәнлеген субъектлары ягыннан карарлар кабул итүне һәм гамәлгә ашыруны таләп итә торган проблемалар:

- кече эшмәкәрлек субъектларының социаль җаваплылыгы югары булмавы.

Авылда кече һәм урта эшмәкәрлекнең алга таба прогрессив үсешкә мәгълүмати, белем бирү, консультация бирү, финанс юнәлешләрендә комплекслы һәм адреслы ярдәм күрсәтү, эшлекле элементлар һәм кооперация урнаштыру, шулай ук башка аспектларда ярдәм күрсәтү юлы белән үсешкә өчен уңай шартлар тудыру буенча максатчан эш алып бару нәтижәсендә генә мөмкин. Программа җирле хакимият органнарының, шулай ук дәүләти булмаган оешмаларның куелган максатларга ирешү өчен тырышлыкларын берләштерергә һәм оптимallaштырырга мөмкинлек бирерчәк.

### **3. Программаның көтелгән социаль-иқтисади нәтижәләргә бәяләү**

Программа Өтнә муниципаль районы Өжем авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекнең алга таба үсешкә өчен уңай шартлар тудыруга юнәлтелгән чаралар комплексын үз эченә ала.

Программаны үтәү түбөндәгеләргә ярдәм итәрчәк:

- районда иқтисади һәм социаль тотрыклылыкның иң мөһим элементларының берсе буларак кече эшмәкәрлекнең барлыкка килүен һәм тотрыклы эшчәнлеген стимуллаштыручы уңай иқтисади мохит формалаштыру;
- кече һәм урта эшмәкәрлекнең үсеш темпларын арттыру, эшчәнлек өлкәләрен киңәйтү һәм кече предприятиеләргә иқтисади ныгыту;
- авыл җирлегә бюджетна салым һәм салым булмаган керемнәргә артуы;
- кече эшмәкәрлектә мәшгуль булган хезмәткәрләрнең хезмәт хакы дәрәжәсен күтәрү, мәшгульлекнең өстәмә мөмкинлекләргә барлыкка килү;
- товар базарын җирле җитештерү конкурентлыкка сәләтле продукциягә һәм хезмәтләргә белән тулыландыру;
- кече һәм урта эшмәкәрлекнең социаль җаваплылыгын арттыру.

### **4. Эшмәкәрлек эшчәнлегенң өстенлекләргә төрләргә**

Халыкның тормышын яхшыртуга юнәлдерелгән тотрыклы иқтисади үсешкә тәмин итү максатларында, эшмәкәрлек эшчәнлегенң өстенлекләргә төрләргә билгеләнгән:

- авыл хужалыгы продукциягә җитештерү;
- халыкка көнкүреш хезмәтә күрсәтү;
- транспорт һәм элемент өлкәсә;
- төзелеш;
- социаль хезмәтләр өлкәсә.

## 5. Программаның төп чаралары эшлэнгән юнәлешләр

1. Кече һәм урта эшмәкәрлекнең нәтиҗәле үсеше өчен хокукий базаны камилләштерү һәм административ киртәләрне киметү.
2. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына финанс-кредит һәм мөлкәти ярдәм күрсәтү.
3. Кече һәм урта эшмәкәрлеккә мәгълүмати-консультация ярдәме күрсәтү.
4. Өҗемавыл җирлегендә эшмәкәрнең уңай имиджын һәм кече һәм урта эшмәкәрлек турында уңай иҗтимагый фикер формалаштыру.
5. Кече һәм урта эшмәкәрлек өчен квалификацияле кадрлар өзерләү.
6. Яшьләрнең һәм эшсезләрнең эшмәкәрлек инициативасын үстерүгә ярдәм итү һәм стимуллаштыру.
7. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары арасында, шулай ук кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары белән хакимият органнары арасында партнерлык мөнәсәбәтләре урнаштыруга ярдәм итү.

## 6. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

**Программа белән идарә итү** | Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Өҗем авыл җирлеге башкарма комитеты

**Программаны финанслау** | РФ, ТР бюджеты, җирлек бюджеты, бюджеттан тыш чыганаclar, кече бизнес субъектларының үз акчалары

**Программаның төп башкаручылары** | Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Өҗем авыл җирлеге башкарма комитеты

**Программаның үтәлешен контрольдә тоту** | Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Өҗем авыл җирлеге Советы

## 7. 2025-2029 елларга Өтнә муниципаль районы Өҗем авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасының төп чаралары

| Бурычның исеме                                                                                                                                                | Төп чараларның исеме                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Кече һәм урта бизнес субъектлары санын арттыру. Өтнә муниципаль районы Өҗем авыл җирлеге кече эшмәкәрлек субъектларының конкурентлыкка сәләтлелеген арттыру   | Кече һәм урта эшмәкәрлеккә мәгълүмати ярдәм күрсәтү, Интернет челтәрелдә Өтнә муниципаль районының рәсми порталында «Кече һәм урта бизнес субъектлары өчен мәгълүмат» битенең эшләвен тәэмин итү, эшмәкәрлек җәмәгәтьчелеге белән коммуникацияләр өчен өстәмә мәйданчыklar булдыру һәм алып бару |
| Кече һәм урта бизнеста мәшгуль булганнарның эш сыйфатын һәм хезмәт шартларын яхшырту, кече һәм урта бизнес субъектларының конкурентлыкка сәләтлелеген арттыру | Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына өзерлек, яңадан өзерлек һәм квалификацияне күтәрү өлкәсендә, хезмәт саклау һәм янгын куркынычсызлыгы таләпләренә өйрәтү курслары мәсьәләләрендә ярдәм күрсәтү. Хезмәт саклау, хезмәт шартларын махсус                                                     |

| Бурычның исеме                                                                                                                                             | Төп чараларның исеме                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                            | бәяләү, хезмәт законнары мәсьәләләре буенча методик ярдәм                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының имиджын, эшлеклелек активлыгын арттыру, яшьләрнең үз бизнесын алып баруда компетенцияләрен һәм күнекмәләрен үстерү | "Түгәрәк өстәлләр", конференцияләр, семинарлар, конкурслар һәм кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары белән башка чаралар үткөрү юлы белән<br>яшьләр арасында эшмәкәрлек эшчәнлеген пропагандалау һәм популярлаштыру.<br>Мәктәпләрдә ачык дәресләр, эшмәкәрләр белән очрашулар, конкурслар үткөрү.                   |
| Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына финанс ярдәменң чараларын гамәлгә ашыру                                                                             | Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы, Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы министрлыгы, Татарстан Республикасы буенча Хезмәт һәм халыкны социаль яклау министрлыгы линиясе буенча кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын<br>үстерү программалары белән таныштыру.<br>Ярдәм чараларын алуда булышлык күрсәтү. |

Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль  
районы Өжем авыл җирлеге  
башкарма комитетының 2025 елның «08»  
июлендәге 7 номерлы карарына  
2 нче кушымта

**2025-2029 елларда Өжем авыл җирлеге территориясендә кече һәм урта  
эшмәкәрлекне үстерү өчен чаралар планы**

1. Өжем авыл җирлеге территориясендә кече эшмәкәрлеккә ярдәм инфраструктурасын үстерү.
2. Мәгълүмат бирү, консультация һәм укыту.
3. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын торак булмаган биналар белән тәэмин итү.
4. Җирлек яшьләрен эшмәкәрлек эшчәнлегенә актив җәлеп итү, аларның социаль-хезмәт адаптациясенә ярдәм итү.
5. Шәхси эшмәкәрләр эшчәнлеген хокукый яктан тәэмин итү системасын үстерү.
6. Авыл хужалыгында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү буенча чаралар эшләү һәм гамәлгә ашыру.
7. Кече һәм урта бизнеска салым һәм административ йөкләнешне оптимальләштерү, эшмәкәрлек эшчәнлегенә милек хокукларын яклау.
8. Эшмәкәрлек эшчәнлегенә субъектлары эшчәнлеген контрольдә тоту һәм күзәтү буенча чаралар системасын камилләштерү